

ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Доходи на домакинствата

През 2022 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство в област Варна е 9 561 лв. и нараства с 18.5% спрямо 2021 година. За последните десет години (2013 - 2022 г.) общият доход средно на лице от домакинство в областта се увеличава 1.9 пъти.

През периода 2013 - 2022 г. в област Варна са регистрирани следните по-важни изменения по отношение на източниците на общия доход *средно на лице от домакинство*:

- Доходът от работна заплата в област Варна през 2022 г. е 5 697 лв. и се увеличава с 12.2% спрямо 2021 г. и 1.9 пъти в сравнение с 2013 година;
- Доходите от пенсии през последната година са 2 566 лева. Те се увеличават с 40.7% спрямо 2021 г. и 2.3 пъти в сравнение с 2013 година;
- Доходите от самостоятелна заетост през 2022 г. са 537 лв. и се увеличават с 18.5% спрямо 2021 г. и 2.3 пъти спрямо 2013 година;
- Доходът от трудова дейност извън работната заплата през последната година е 97 лв. и намалява 29.2% спрямо 2021 г. и с 19.8% в сравнение с 2013 година;
- Доходите от другите социални трансфери (обезщетения за безработни, семейни добавки за деца и други социални помощи и обезщетения) през 2022 г. са 96 лева. Те се увеличават с 45.5% спрямо 2021 г. и намаляват с 21.3% спрямо 2013 година.

В структурата на общия доход в област Варна с най-висок относителен дял е работната заплата. През 2022 г. той е 59.6%, което е с 3.3 процентни пункта по-малко в сравнение с 2021 г. и с 0.1 процентни пункта по-малко спрямо 2013 година.

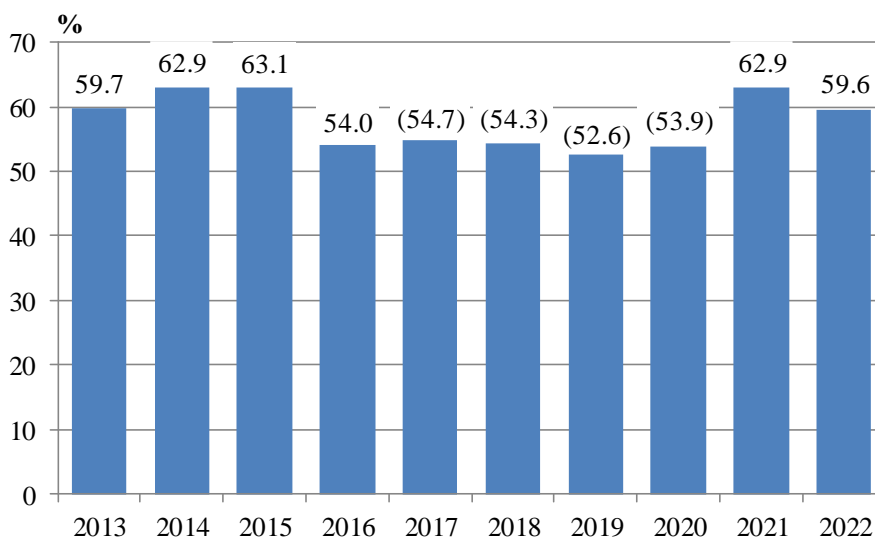
Доходите от всички социални трансфери (пенсии, обезщетения за безработни, семейни добавки за деца и други социални помощи и обезщетения) формират 27.8% от общия доход на домакинствата в област Варна през 2022 година.

От получените социални трансфери с най-висок относителен дял в общия доход на домакинствата са доходите от пенсии - 26.8%, който е с 4.2 процентни пункта повече спрямо 2021 г. и с 3.7 процентни пункта - спрямо 2013 година.

През 2022 г. относителният дял на доходите на домакинствата от самостоятелна заетост в общия доход на домакинствата е 5.6% и остава непроменен в сравнение с 2021 г. и нараства с 0.8 процентни пункта спрямо 2013 година.

Относителният дял на дохода от трудова дейност извън работната заплата е 1.0% през 2022 г. и намалява спрямо 2021 г. с 0.7 процентни пункта, а спрямо 2013 г. - с 1.5 процентни пункта.

Фиг. 1. Относителен дял на дохода от работна заплата¹ в общия доход на домакинствата в област Варна

Разходи на домакинствата

През 2022 г. домакинства в област Варна са изразходвали 9 862 лв. средно на лице, което е с 21.6% повече в сравнение с 2021 година. За периода 2013 - 2022 г. разходите на домакинствата се увеличават 2 пъти.

Относителният дял на потребителския разход от общите разходи на домакинствата намалява от 86.3% през 2013 г. на 81.4% през 2022 година.

През периода 2013 - 2022 г. в област Варна се наблюдават следните промени по отношение на някои видове разходи *средно на лице от домакинството*:

- Изразходваните средства за храна и безалкохолни напитки в област Варна през 2022 г. са 2 912 лв., или с 21.7% повече спрямо 2021 г. и с 58.7% - в сравнение с 2013 година;
- Разходите за облекло и обувки през 2022 г. са 410 лева. В сравнение с предходната година те нарастват с 28.5%, а спрямо 2013 г. - 2.2 пъти;
- Разходите, свързани с жилището (вода, електроенергия, горива, жилищно обзавеждане и поддържане на дома) за последната година са 1 663 лева. Те нарастват с 16.6% в сравнение с 2021 г. и 2 пъти спрямо 2013 година;
- За здравеопазване през 2022 г. са изразходвани 620 лв. - с 19.5% повече от 2021 г. и 2 пъти повече спрямо 2013 година;
- За транспорт и съобщения през 2022 г. са похарчени 1 155 лв., което е със 17.4% повече от 2021 г. и 2.3 пъти повече спрямо 2013 година;

¹ От 2017 г. в съответствие с правилата за надеждност на данните от извадкови изследвания, данните по области се публикуват със следните съкращения и символи:

() - получените стойности са с по-малка стохастична точност - оценка между 10.1 и 15.0% грешка.

- Разходите за свободно време, културен отдих и образование през 2022 г. са 475 лева. В сравнение с 2021 г. те се увеличават с 55.2%, а спрямо 2013 г. - 1.7 пъти;
- През последната година разходите за данъци и социални осигуровки са в размер на 1 429 лв. и се увеличават с 22.2% в сравнение с 2021 г., а спрямо 2013 г. нарастват 2.5 пъти.

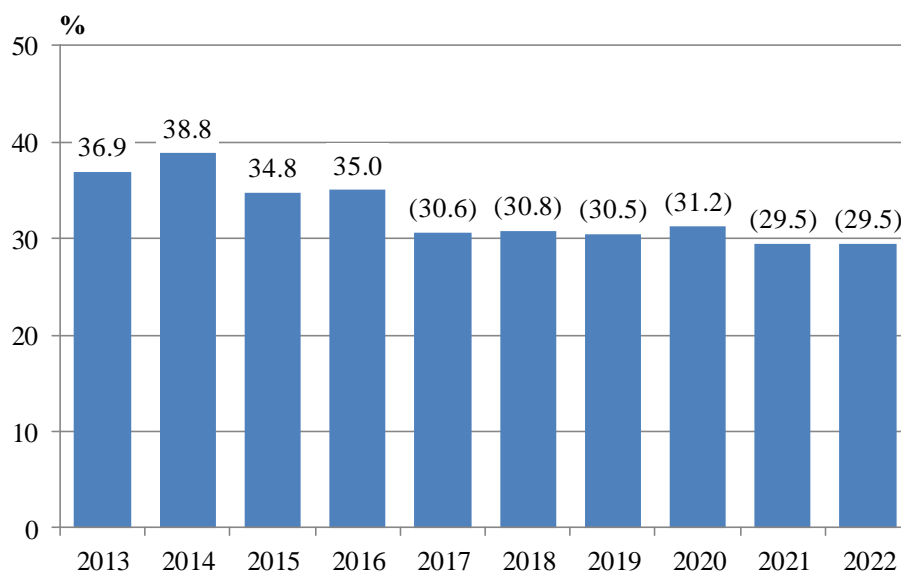
През 2022 г. относителният дял на разходите за храна от общия разход в област Варна е 29.5% и остава непроменен в сравнение с 2021 г. и намалява със 7.4 процентни пункта спрямо 2013 година.

Относителният дял на разходите, свързани с жилището, намалява през 2022 г. спрямо 2021 г. с 0.8 процентни пункта, а в сравнение с 2013 г. се увеличава с 0.4 процентни пункта.

През 2022 г. делът на разходите за транспорт и съобщения е 11.7% от общия разход, което е с 0.4 процентни пункта по-малко в сравнение с 2021 г. и с 1.8 процентни пункта повече спрямо 2013 година.

Делът на разходите за данъци и социални осигуровки е 14.5% от общия разход през 2022 г., което е с 0.1 процентен пункт повече в сравнение с 2021 г., а увеличението спрямо 2013 г. е с 3.0 процентни пункта.

Фиг. 2. Относителен дял на разходите за храна² в общия разход на домакинствата в област Варна

Потребление на домакинствата

През 2022 г. потреблението на повечето основни хранителни продукти *средно на лице от домакинство* в област Варна намалява в сравнение с 2021 година. Най-голямо е намалението в

² От 2017 г. в съответствие с правилата за надеждност на данните от извадкови изследвания, данните по области се публикуват със следните съкращения и символи:

() - получените стойности са с по-малка стохастична точност - оценка между 10.1 и 15.0% грешка.

потреблението на хляб и тестени изделия - с 10.9 кг, на зеленчуци - с 4.9 кг, на месо - с 4.2 кг, кисело мляко - с 2.7 кг и на яйца - със 17 броя. Увеличава се консумацията на месни произведения с 1.7 кг и на риба и рибни продукти с 1.6 килограма.

На годишна база намалява потреблението средно на лице от домакинство на алкохолни напитки (от 41.7 на 34.6 л) и на цигари (от 792 на 684 броя).

Методологични бележки

Данните са получени от **тримесечното** наблюдение на домакинските бюджети. Наблюдението е репрезентативно, като се използва случайна извадка от домакинства.

Обикновено домакинство образуват две или повече лица, които живеят в едно жилище или в част от жилище, хранят се заедно и имат общ бюджет, независимо от това дали имат роднински връзки помежду си. Домакинство е и едно лице, което живее самостоятелно, храни се отделно и има свой отделен бюджет.

Колективните домакинства не са обект на изучаване на домакинските бюджети.

Основните показатели за доходите, разходите и потреблението се оценяват **тримесечно** и **годишно** и се представят под формата на средни величини и относителни дялове.

Доходите на домакинствата в пари и натура включват доходите на всички членове на домакинството от: работна заплата, пенсии, самостоятелна заетост, обезщетения за безработни, социални помощи и други. Включват се и други доходи, общи за домакинството, като регулярните или еднократните трансфери от други домакинства и продажбите на имущество.

Разходите на домакинствата включват разходите за храна, напитки, тютюневи изделия, жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане), транспорт, съобщения, здравеопазване, данъци, социални осигуровки и други.

Потребителският разход включва разходите на домакинствата за стоки и услуги съгласно международната Класификация на индивидуалното потребление по цели (COICOP).

Потреблението средно на лице от домакинство представлява количествата консумирани хранителни продукти и напитки при домашни условия и не включва консумацията в заведения за обществено хранене.

Подробна информация за наблюдението на домакинските бюджети и резултатите от него е публикувана на сайта на НСИ – <https://www.nsi.bg/>, в рубриката „Доходи, разходи и потребление на домакинствата“ и в информационната система „Инфостат“.

Поради извадковия характер на Наблюдението на домакинските бюджети данните по области са обременени с големи стохастични грешки. От 2017 г. те се публикуват в скоби, когато получените стойности са с по-малка стохастична точност - оценка между 10.1 и 15.0% грешка.